

Izhaja vsak četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 krome. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 11-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznana s prejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin., večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Boj za volilno pravico.

Povsod se bje hud boj za volilno pravico. Emancipacija ljudskih slojev se je tako dvignila, da se tudi nižji sloji zavedajo ne samo dolžnosti — ampak tudi pravic. Nižji sloji, kateri so izključeni od udeležbe državljanških pravic, so odprli oči in zahtevajo enakih pravic za se, kot jih imajo tako zvani privilegovani stanoviti. Pravice in dolžnosti se morajo sorazmerno razdeliti. Ne sme se več dogajati, da bi bili na eni strani sami privilegiji in pravice, na drugi same dolžnosti in tlaka. — Pred zakonom vsi enaki.

Take in slične zahteve se slišijo od zanemarjenega delavca kakor od izstradanega kmeta. Vsi hočejo biti enakopravni pred zakonom. In ta klic po enakopravnosti postaja od dne do dne glasnejši in vzbuja zaspance in zanemarjene ljudske mase v boj za lastne pravice. In nasprotniki ljudskih pravic se bojé. Ljudstvo vstaja in njih je strah, in to po pravici. V prah se rušijo njih gradovi, v razvaline se pretvarjajo njih privilegiji, nasprotniki ljudskih pravic se krčevito zvišajo v zadnjih izdihih onemoglega življenja. In glejte, na teh razvalinah starodavnih in krivičnih predprav se poraja nova, mlada generacija, visoko dvigajoč zastavo enakopravnosti, na kateri je zapisano geslo: splošna in enaka volilna pravica.

Ker pretresa ta boj za volilno reformo ves svet, zlasti našo zaspano Avstrijo, oglejmo si njega zgodovinski razvoj in potem koristi, katere bodo imeli Slovani in Slovenci posebej od tega boja.

I.

Začetek boja za splošno in direktno volilno pravico pada v leto 1862¹⁾ leto.

¹⁾ Dr. Krek: Socijalizem str. 352.

LISTEK.

Po zmoti k pravi poti.

II.

Leta tekó. Kako pa je bilo v drugem rodu? Kakor nekoč Vojteh in Eliza, tako sta se igrala zdaj vrstnika Beneš in Agata; skupaj sta hodila v šolo in si bila dobra jeden drugemu. Po dovršeni šoli so dali Beneša k vaškemu mizarju mizarstva se učiti, Agata pa je šla služiti v mesto H. Ali za dve leti se je morala vrniti domov, ker je bila mati bolehná, in ostala je doma.

Za Beneša je prišel čas, da je odšel na potovanje po svetu, da bi se še bolj izuril v svojem rokodelstvu. Teško se je ločiti iz domače vasi. Prišel je po slovo tudi k Agati ne misleč hudega. Ali mladost norost — bližnja priložnost — nepazljivost starišev — nedolžnost je bila izgubljena!

Seveda da ju je vest strašno pekla in opominjala. Oba sta se spravila z Bogom ter sklenila, da se hočeta ogibati slabih priložnosti. Ali trn je le ostal v srcu. Krivda je največje zlo. Z britkostjo v srcu je odšel Beneš v daljni svet.

Eliza pa je jokala in naposled zbolela. Bala se je sveta, posebno pa še matere; oče je bil že umrl. Mati jo naposled resno prime. Deklina prizna svojo

V Berlinu v nekem rokodelskem društvu je imel fanatični agitator in faktični oče socijalne demokracije Ferdinand Lassalle znamenit govor „o delavskem programu“. V tem programu navaja edino resnično sredstvo za povzdigo četrtega stanu splošno in direktno volilno pravico. Najprej torej to pravico, potem vse drugo. Ali kakor so mnogi drugi zarodi te drzne misli morali trpeti, tako je predsedal tudi Lassalle štiri mesece zapora, češ „da je vzbujal sovraštvo in zaničevanje ubožnih slojev proti premožnejšim“. — Seveda ga to ni motilo v nadaljnjem njegovem delovanju, ampak s svojo neumorno delavnostjo je kmala tako rekoč in kar niral misel o volilni pravici. In res vidimo, da zavzema ta točka prvo mesto delavskih programov v Gothi l. 1875 in v Erfurthu 1891. Pa saj je tudi ta točka socijalno demokratskega programa res vabljiva in mamljiva. Da, Lassalle je zadel pravo, ker marsikateri ne bi bil nikdar član socij. dem. organizacije, da ga ne bi vabila vsaj ta jasna in določna točka programa. Na raznih shodih jim je bilo ravno to mogočno orožje v boju zoper kapitalizem in izsesavanje delavskih mas, a za enakopravnost vseh slojev. — Tu so kot Cevz z Olimpa spuščali smrtonosne strelce na kapitalizem, mu žugali s skorajšnjim poginom ter hujskali svoje tovariše na najhujši odpor proti vsem predpravicam mogočnejšim. Potemtakem je bilo mogoče zvabiti tem agitatorjem brezpravno maso v svoj tabor s tolikimi blestečimi obljubami

Kakor je socij. demokracija širila zahtevo po splošni in enaki volilni pravici pri svojih sodrugih, tako je tudi krščanska demokracija prevzela to točko v svoj program. — Ali kakor ima vsaka stvar svojo dobro in slabo plat, tako je tudi pri splošni in enaki volilni pravici. Ne mislimo, da je splošna in enaka volilna pravica absolutno dobra. Ne,

nesrečo, ali sokrivca noče imenovati. Ko pa jej mati obljubi, da hoče molčati, pove jej, kaj in kako. Mater je ta udarec hudo zadel; ali ni se dal odvrniti. Naposled je prišlo, kar je moralo priti.

Agata je pestovala in mali Jenik je rastle.

III.

Beneš se je ustavljal na potovanju posebno po mestnih delavnicah, ker mestni mizarji izdelujejo lepše reči kot oni na deželi. Oče mu je bil dal dovolj denarja, ni mu trebalo torej, da bil nadlegoval druge ljudi za to. Naposled se ustavi pri nekem mizarju v L. in odtod je pisal očetu.

Mesto mu je ugajalo; mojster je bil priden mož. Le z drugimi delavci se ni mogel sprizniti, najsi so ga imeli radi zbok njegove odkritosrčnosti. Bili so sicer tudi oni katoličani, pa molili so le malo, večkrat so zanemarjali službo božjo, da bi brali v tem slabe romane; vsprejeli so bili razne zmote, norčevali se iz svetih obredov. To je nekaterim napredek v današnjih časih! Tudi je imel vsakdo znanje s kako deklino „lahke vrste“ in ž njo je hodil ob nedeljah pohajati in plesati. Na tak način so zapravljali obilni tedenski zaslužek, jedva jim je ostalo še za obleko poleg tega. Pa kaj je bilo krivo njihove npravne pokvarjenosti? To je iz-

ona ima samo svojo relativno vrednost, t. j. njena vrednost je odvisna od njene porabe. Ako je ljudstvo verno, ima svoj stalen krščanski značaj in utemeljeno versko prepričanje, tedaj je splošna in enaka volilna pravica resnična bilka za vse tlačene in zatirane posameznike, kakor tudi za cele narode. — Ako pa pomislimo, da bi se moglo ljudstvo oprijeti ateističnih in protikršćanskih principov vsled brezvestne agitacije socij. demokratskih demagogov in drugih nasprotnikov krščanstva, — tedaj postane volilna reforma osodopolni meč, ki poseka vsako zavoro, ki jej preči dosego svojega smotra

Prvi, ki je prevzel to točko v katoliški program je bil mogunski škof V. Emanuel Ketteler. — Bil je prvi delavski škof, pred katerim celó najhujši sovražniki klanjajo svoje glave, a bil je tudi neustrašen branitelj cerkvenih pravic in velik podpornik siromakov, tako da je umrl brez imetja. — Ta škof je bil neumoren in neutrudljiv v socijalnem delovanju in nam je zapustil prave bisere naukov, po katerih naj bi uravnale vse katoliške organizacije svoje delovanje. — Spoznal je eminentno važnost splošne in enake volilne pravice, zato jo je tudi vzel v program krščanskega delavstva. In tako se je tudi kmalu razširila ta misel po vseh katoliških deželah in povsod se stavlja v ospredje kot ena najglavnejših zahtev: splošna, direktna, enaka in tajna volilna pravica.

Socijalno gibanje v nemških deželah si je prokročilo pot tudi v avstrijske kronovine. Leta 1868, torej dobrih pet let po onem znamenitem govoru „o delavskem programu“ Ferdinandu Lassalle-a v Berlinu, imamo na Dunaju prvi delavski shod, ki zahteva splošno in enako volilno pravico. — Naslednje leto je bil na Dunaju zopet velik delavski shod, kjer je delavstvo korakalo pred parlament

hajalo posebno iz tega, ker so bili nevedni v krščanskem nauku. Roditelji jih niso priganjali k obiskovanju božje službe in krščanskega nauka in torej tudi niso hodili; v družbi slabih tovarišev pa so vjeli marsikako zmoto, slišali marsikateri ugovor zoper sv. vero, pa zaničevanje pobožnih vaj. Tako so postali mlačni ali nemarni v veri, molitvi in božji službi in naposled so se udali razuzdanosti.

Beneš pa je bil ves drug. Izrejen je bil dobro in ni se dal odvrniti od svoje vernosti niti po slabem vzgledu, niti po zasmehovanju. Molil je, ker je bil vaje doma, hodil je vsako nedeljo in praznik k pridigi in veliki sv. maši, potem šele je šel na izprehod, ali je prebiral kako dobro knjigo. Napredoval je prav lepo v svoji stroki in izdeloval je lepšo opravo kot vsi drugi njegovi tovariši.

Kar mu pride list iz mesta H. „Kdo mi neki piše od tam? Saj tam nimam znancev?“ Željno odpre list — bil je Agatin.

In zdaj je izvedel, kaj in kako je ž njo; da tega ne ve nihče razen matere, ki bo pa molčala. Izrazila je živo željo, naj bi se ta pregrešek popravil kolikor je mogoče. Odgovor naj pošlje v H. na gospo J., kjer je prej služila.

in zahtevalo razširjenje volilne pravice. Ministri so delavsko deputacijo seveda najprijaznejše sprejeli in jej obljubili zlate gradove, ali čez par dni že začne pravo Neronovo proganjanje delavskih organizacij in delavcev sploh. Mesece in leta so morali nekateri delavci presedeti v ječah radi tega, ker so se upali pred ministra z zahtevo po splošni in enaki volilni pravici. Taki so bili vedno liberalci in tedajšnja vlada je bila skrajno liberalna in protiverska. Vse so obljubili in obečali, ali dano besedo so vedno pojedli. — Liberalci je mačka, ki spredaj liže, zadaj praska. — Ali delavci se niso zbal liberalne brutalnosti, ne! Leta 1873 so prišli v poslansko zbornico štirje socijalni demokratje. Tu so stavili svoj prvi predlog za splošno in enako volilno pravico. Seveda so se jim liberalni mogotci v pest smejali — ali glej! Po 32. letih so istim liberalcem podpisali smrtno obsodbo prijatelji in zavezniki ljudstva, ko so v poslanski z 155 glasovi proti 114 priznavali nujnost takega predloga. Niso sicer uspeli, da bi realizirali svojo zahtevo, ker jih ni bilo legalno število t. j. $\frac{2}{3}$ večina, ali iz tega se vidi, da ima vsaj večina zbornice smisel za povzdigo ljudskega blagra. — Da, da, minuli so časi, ko je puhli liberalizem dvigal samozavestno svojo pošastno glavo, in vzel v zakup vse pravice, le dolžnosti prepuščal drugim. Odrveneli liberalizem pada, a vstajajo nove, pomlajene moči in organizacije, ki hočejo sprizniti ljudstvo z državo in mu dati priliko, da se tudi ono udeležuje ustavnega življenja, od katerega je sedaj še izključeno. Zato se tudi razlega po Avstriji mogočen klic: „Dajte nam splošno in enako volilno pravico!“ (Dalje pride.)

Beneš je bil užaljen in vznemirjen. Pa skuša jo potolažiti ter jej zagotovi, da po treh letih popravi svojo pregreho. Pošlje jej nekaj podpore.

Nato se odpravi v drugo mesto. Želel je, da bi se mogel kaj izuriti v risanju. Pride v mesto R. in tu dobi kmalu delo. Od tod piše očetu ter mu naznani, zakaj je vsprejel delo v tem mestu. Očeta je veselilo, da mu je sin tako priden in naukaželjen ter mu pošlje dobršno podporo.

Odsihdob je začel Beneš še posebno varčevati; delal je čez čas zjutraj in zvečer. Od zaslužka je pošiljal podporo Agati. Kar je bil pa prejel od očeta, s tem je zavaroval malega Jenika, da bi ta dobival dohodke, ko bi se njemu kaj primerilo.

Tako ste pretekli 2 in pol leti. V rokodelstvu je prav dobro napredoval. Vsak ga je spoštoval, kdor ga je poznal ter opazoval njegovo izurjenost in pridenost, pa tudi pohlevnost in vernost. Lahko bi se bil ustanovil onde s svojim rokodelstvom in marsikatera čedna meščanka bi ga bila rada vzela; ali Benešu je bila le ena na umu in ni hotel buditi drugim upanja, ki ga ni mislil zadovoljiti.

(Dalje pride.)

Politični pregled.

Odpor železničarjev. — Železničarji državnih železnic in sploh drugih lokalnih železnic, ki se nahajajo v državni upravi, so začeli minoli teden obstruirati, t. j. ovirati so začeli promet na železnicah s tem, da so se dobesedno držali zastarelih predpisov. Tako so n. pr. na vsaki postaji, posebno pri tovornih vlakih, pregledali vse vozove, vsa kolesa, ako se ista nahajajo v redu in so to tako natančno pregledovali, da so porabili za to po cele pol ure več, nego se to navadno vrši. S tem so pa provzročevali velikanske zamude, tako da se je na večjih postajah nakopičilo več vlakov, ki so morali po več ur čakati na odhod. S tem je bil promet, posebno pri tovornih vlakih tako zadržan, da so morali vsprejem novega blaga za prevažanje na večjih postajah odpovedati za več dni. Enako so hoteli pričeti z nagajanjem tudi pri osebnih vlakih, in bilo se je bati hudih posledic, ki bi tako nagajanje provzročilo potujočemu občinstvu in trgovini. Posebno intenzivna so bila taka nagajanja na vseh železnicah na Češkem. Vse to so storili železničarji zato, da bi dosegli povišanje svojih plač in sploh izboljšanje svojega gmotnega stanja. V sled obljub pa, katere jim je dalo železniško ministerstvo te dni, so železničarji svoja nagajanja opustili in so začeli zopet redno izvrševati svojo službo.

Kriza na Ogerskem. — Boj proti vladi od strani koaliranih opozicijskih strank traja na Ogerskem še vedno. Kak vspeh bode ta boj imel končno, tega danes še nikdo ne ve. Vendar so dogodki, ki so se vršili v nedeljo v Pečuhu, dokazali, da nimajo opozicijski nalcji seboj vsega ljudstva, kakor se vedno bahajo. V nedeljo so namreč opozicijski nalcji sklicali v Pečuhu shod. Med drugimi poslanci, ki so imeli govoriti na tem shodu, je bil tudi grof Appony. Ko so se pripeljali ti gospodje v nedeljo v Pečuh, jih je pričakovala na postaji velika množica ljudi, ki jih je vsprejela z živžganjem. To je opozicijsko gospodo tako oplahnilo, da so zaprosili pri mestnem glavarju varstva, in to je pkljicalo na pomoč vojakov, da so spremljali opozicijsko gospodo v mesto. In tudi tam, kjer so zborovali, čuvati jih je moralo vojaštvo. Govorili so pa z oken in ne z odra in poslušal jih ni nobeden, marveč poslušalci so se med seboj pretepali tako, da je imel ta shod za opozicijske popolen fiasko, kar jih je jako hudo poparilo.

Nemiri v Zagrebu. — Od minolega petka naprej pa do pondeljka so se v Zagrebu vršili nemiri, tako, da je bilo primorano mestno županstvo izdati izjeme naredbe, vsled katerih morajo biti zaprta hišna vrata že ob 7. uri zvečer, gostilne ob 9. in kavarne ob 11. uri.

V petek se je vršil namreč v Zagrebu manifestacijski shod za splošno in enako volilno pravico. Tega shoda se je udeležilo kakih 5000 ljudi, a ko so šli po shodu po mestu, in so prišli do Kačićevega spomenika, jim je tam policija zastavila pot in začela mahati po njih brez vsakega pravega povoda z golimi sabljami. Množica, ogorčena zaradi takega nastopa, je začela opmetavati policijo s kamenjem, in tako je bilo na obeh straneh ranjenih več oseb. V soboto so imeli svoj shod socijalci, in sicer zaupni shod na povabila v smislu § 2. društvenih postav. Ali policija je okolo polnoči udrla v „Ljudski vrt“, kjer je bil shod in tudi tam začela je mahati po zborovalcih. Ranila jih je mnogo, a mizar Vuk je dobil tako rano na glavi, da je vsled nje umrl že v nedeljo.

Akad. mladina je priredila tudi v soboto popoldne demonstracijo za splošno in enako volilno pravico. Tudi tu je posegla vmes policija z golimi sabljami, in je bilo več dijakov ranjenih. Ker se je bilo bati v nedeljo še večjih izgradov, so ves dan korakale po mestu močne patrulje redarjev, orožnikov in vojakov, ki stražijo posebno hišo župana dr. Amruša.

Da je bilo med demonstracijami pobitih več šip na vladnih in madjarskih postopjih, razume se samo ob sebi. — Vseučilišče je zaprto.

Splošno je mnenje, da je policija presurovo in nepostavna postopala. Zaradi tega pa je bil tudi odstavljen šef zagrebske policije dr. Tjemišir Mibičić.

Dogodki na Ruskem. — Na Ruskem je sedaj skoro povsod mirno. V glavnih mestih, kakor Petrograd, Moskva, Odesa itd. je že povsod začelo navadno

življenje. Delavstvo se je povrnilo zopet k delu in železnice vspostavile so zopet svojo redno vožnjo. Semtertja se sicer še dogodi in se boče tudi še nadalje dogajalo, da se spravijo ruski kmetje in drugo rusko ljudstvo na žide, ko so največ pripomogli do krvavih izgradov in do revolucije, ki je stala, toliko denarnih in krvnih žrtv na Ruskem. Minuli teden bili so še zadnji veliki izgredi v Kronstadt, pri katerih je prišlo ob življenje mnogo ljudi in je bilo tudi več poslopj požarih. Ali tudi tam je nastal mir. Le še Ruska-Poljska daje mnogo opravili ruski vladi. Te dni je bilo proglašeno čez deset gubernij v Ruski-Poljski obsešno stanje. Ta čin ruske vlade daje sedaj povod raznim ugibanjem po časopisu. Mnogi trdijo namreč, da je Rusija proglašila obsešno stanje v poljskih gubernijah zaradi tega, ker je to želez nemški cesar, ki dela na vse pretege na to, da bi Rusija Poljakom ne dovolila nobenih koncesij in posebno pa ne razširila tam avtonomije, ker bi potem tudi Poljaki, živeči pod nemško vlado, začeli postajati bolj nemirni ter začeli od Nemčije zahtevati večjih pravic, nego jih imajo do sedaj. Te dni je bila namreč pri ministru Witteju v Petrogradu poljska deputacija, ki ga je prosila, da bi se obsešno stanje odpravilo. Witte pa je to deputacijo tako osorno vsprejel, da je način takega vsprejema obudil največjo pozornost v vseh političnih krogih. Rekel je namreč, da ne boče v poljskih provincijah toliko časa odpravljeno obsešno stanje, dokler se ne povrne tja popolnoma mir. Očital je deputaciji, kako da so zadnji čas Poljaki metali bombe ter streljali na državne organe, kakor na vrabce, in je baje tudi rekel, da se lahko prigradi, da pridejo ruski Poljaki pod drugo vlado, ki bo še hujše z njimi postopala nego Rusija. Tu je menil Witte najbrže Nemčijo, in se res pripoveduje, da ima Nemčija na mejah rusko-poljskih pokrajin pripravljenih že pet vojnih zborov, ki bi udrl v rusko-poljske provincije, ako bi se še nadalje širila tam revolucija.

Dopisi.

Iz Strmca. — Preteklo sredo so zvonovi žalostno oznanovali v Logu, da je smrt zopet ugrabila enega naših rajakov. Umrl je namreč v Strmecu, kuracija Log, dne 7. t. m. rudokop Andrej Vencelj. Bolehal je že dalje časa, bil je pa vedno zelo priden, zelo tihega in mirnega značaja in skrben oče. Bil je prijatelj treznosti in zato nikoli ni maral v družbo pijancev. Od svojega pičlega zasluzka je toliko prihranil, da si je pred leti preskrbel lastno hišico. Bil je dober mož, vzgleden gospodar in sploh vzor bogoljubnega življenja. Zato vsa vas ga boče pogrešala, kajti on je vodil v tamošnji cerkvi sv. Mihaela zasebne molitve ob nedeljah popoldne, kjer so se zbirali stari in obnemogli, in taki, ki ne morejo hoditi deloma vsled naporne poti k popoldanski službi božji v Log. Zadnje dneve bil je zelo v hudih bolečinah in proti koncu 5 dni ničesar ni mogel zavžiti, tako da je moral takorekoč od lakote umreti, in zato skoro noben ni ohranil suhega očesa, kdor ga je obiskal. Zaspal je mirno previden s sv. zakramenti. Bil je pri zavednosti do konca in se posiljavajoč se od svojih dragih polagal jim je na srce zlate krščanske nauke. Ranjki, kot e. kr. rudokop v Rabelju na Koroškem, bil je član bratovske skladišnice, ki mu je priredila krasni pogreb. Prihiteli so cesarski rudokopi iz Predela in Strmca, v uniformah so nosili rakev in veliko sovaščanov udeležilo se je žalostnega sprevoda. Svetila blagemu ter vzglednemu možu in skrbnemu očetu večna luč.

Iz Bače pri Sv. Luciji. — Dragi „Primorski List“! Zopet sem tu, da Ti kaj sporočim iz našega kraja. Minole dni se je ponesrečil tu železniški delavec Jurij Zbogar, doma iz Loma na Kanal-ekem. Poškodovan se je revež tako hudo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico v Tolmin, kjer se nahaja v nevarnem stanju.

Tu imamo par takozvanih „liberalčkov“, katerim so listi, kakor „Prim. List“, „Domoljub“ in „Bogoljub“ tren v peti. Ker sem tudi jaz naroden na te liste, me ti „liberalčki“ grdo gledajo. Seveda se jaz prav malo zmenim za njih jezo, ampak ostati hočem vedno zvest jedino pravim načelom, katera ti listi zagovarjajo. Za zdaj le toliko, prihodnjič kaj več.

Novice.

P. n. gg. naročnike, ki se niso plačali zaostale naročnine, prosimo, da to takoj store na priloženih poštinih nakaznicah.

Za „Slovensko sirotišče“: P. n. gg. Andrej Jakin 30 v, Franc Valentinčič 10 v, dr. Josip Darmastia 20 v, in 10 v za znamko.

P. n. K. Leske je nabrala v Gor. in Dol. Cerovem 44 K 20 v.

Vsem dobrotnikom Bog stotero povrni in obudi še mnogo drugih, da pride no srečno do cilja.

Za Alojzjevišče: Preč. g. Fr. Kodrič 10 K, preč. g. Val. Kragelj 10 K, preč. g. Andr. Znidarčič o priliki svoje 25-letnice 10 K, preč. g. Val. Pirc 5 K (in b K za „Šolski Dom“). N. N. 4 K, volilo r. preč. g. M. Vales 100 K.

Bog stotero povrni!

O čast. gosp. kuratu Jožefu Ferfolja, ki je umrl v Gabrijah minuli teden, se nam poroča, da je bil pri svojih duhovnjanih jako priljubljen in spoštovan. Služboval je najprej kot kaplan v Šmarjih na Vipavskem, potem nekaj časa v Komnu, odkoder je prišel za vikarja v Doberdob, in od tam v Gabrije, kjer je bil okoli 23 let. — Pogreb, ki se je vršil v petek popoldne, je bil jako lep. Udeležilo se ga je 17 gg. duhovnov ter mnogo ljudstva. Ko je govoril v cerkvi preč. g. dekan iz Devina, je ljudstvo na glas ihtelo. Pevci iz Sovodenj in Rubij so mu peli pred hišo, v cerkvi in na pokopališču.

N. p. v m.!

Smrtna kosa. — Včeraj zjutraj je umrl zadet od kapi v Gorici hišni posestnik in bivši trgovec g. Ivan Hausner, star 79 let.

Pokojnik bil je poprej lastnik strojarne v Mirnu, katero je izročil svojemu zetu g. Lokarju, sam se je pa preselil v Gorico, kjer si je kupil hišo in odprl v nji trgovino z usnjem, katero je pa lansko leto opustil. Bil je, dokler je bival še v Mirnu, tudi večletni tamošnji župan. S svojo pridnostjo in varčnostjo si je pridobil prav lepo premoženje. Pogreb boče jutri ob 1/2 9. uri zjutraj. Truplo pokojnika prepeljejo na pokopališče v Miren.

N. p. v m.!

V četrtek zvečer ob 5. uri je umrl v Gorici hišni posestnik in bivši vinski trgovec, g. Ivan Pečenko, v 88. letu svoje dobe. Pokojnik je bil doma iz Rihemberga, kjer je imel lepo posestvo. Ko je v Rihembergu dobil naslednika v svojem sinu, sedanjemu vinskemu trgovcu g. Antonu Pečniku, se je preselil v Gorico in se je začel tu uspešno baviti z vinsko kupčijo, katero je potem, ko je prišel v leta, izročil svojemu sinu g. Ant. Pečniku.

Pokojnik je bil jako razumen in priden gospodar ves čas svojega življenja in si je pridobil vsled tega prav lepo premoženje. Bil je pa tudi jako bogaboječ. Pogreb se je vršil v nedeljo zjutraj ob 8. uri. Truplo pokojnika je bilo blagoslovljeno v tuk. stolni cerkvi, potem se je prepeljalo v Rihemberg, in se je tam položilo v družinsko grobnico. Žaljuočim ostalim naše sožalje, pokojniku pa svētilla večna luč.

„Slovenska Čitalnica v Gorici“ priredi svojim članom v soboto 18. novembra 1905 koncertno veselico, pri kateri bo sodeloval čitalnični pevski zbor in čitalnično igralno osebje in orkester e. kr. pešpolka št. 47.

80-letnica. — V petek je obhajal v krogu svojih domačih v Gorici prebлагородni gosp. baron Andrej Winkler, bivši kranjski deželni predsednik, svojo 80-letnico. V ta namen je bila v cerkvi č. oo. kapucinov sv. maša. Prebлагородnemu jubilarju je došlo ta dan od vseh strani jako mnogo brzojavnih častitk. Častitala so mu tudi razna društva, med temi „Slovenska Matica“. V nedeljo pa se mu je poklonila deputacija tuk. „Slovenske Čitalnice“ ter mu častitala kot ustanovniku in častnemu članu „Goriške Čitalnice“. Tem častitkam se pridružujemo tudi mi, želeč, da ohrani Bog še mnogo let prebлагородnega jubilarja čilega in zdravega svojim dragim.

Goriški deželni zbor. — V sobotni seji goriškega deželnega zbora je odgovoril vladni zastopnik grof Attems na interpelacijo posl. Falconerja in tovarišev, povprašujočih vlado, zakaj ni predložila v potrjenje zakonskega načrta, zadevajočega izboljšanje učiteljskih plač. V odgovoru je bilo rečeno, da ni vlada

mogla predložiti omenjenega zakonskega načrta v potrjenje, ker ni v njem na primeren način preskrbljeno za pokritje stroškov, ki bi narasli, ako bi se tak zakon uveljavil.

Predlagani so bili razni zakonski načrti in statuti, ki so se pa izročili pravnemu odseku.

Predlog glede prispevka obrtnim šolam v Aielu, v Červinjanu in oni, določeni za Ločnik, Mošo in St. Lovrenc pri Moši, in sicer vsaki po 1200 K, se je izročil šolskemu odseku.

Predloga glede prispevka 2000 K za gradnjo ceste Ročinj-Kambreško in pa oni glede prispevka za razširjenje Nadižine doline pri Robiču, sta se odstopila peticijskemu odseku.

Glede ureditve hudournika Šijaka in glede prispevka, katerega naj bi v ta namen dovolila dežela, sklenil je deželni zbor pozvati vlado, da povpraša ona najpoprej cestni erar, koliko bi on v ta namen prispeval, ker bi taka ureditev njemu največ koristila in je primoran, ako se ista ne izvrši, zgraditi na državni cesti nov most, ki bi stal najmanj 35.000 K. Vsi prorsčunjeni stroški za ureditev Šijaka pa znašajo 40.000.

Predlog, da prispeva dežela k ureditvi hudournika Koren pri Chiopris-Viscone s 4700 kronami, se je izročil peticijskemu odseku.

Bila je vsprejeta resolucija, katero je predlagal v imenu dež. odbora posl. dr. Egger, ki stremi za tem, da se rešijo prošnje za brezobrestna posojila v obnovitve vinogradov v naši deželi.

Zakonski načrt, o katerem je poročal posl. Berbuč, s katerim se uvršča občinska cesta, ki vodi od skladovne ceste pri Vrhovju skozi Krasno, Višnjevik in Drnovce, med skladovne ceste, je bil vsprejet v vseh treh branjih.

Posl. dr. Marani je potem poročal o železnici Sv. Lucija-Ildrija in Sv. Lucija-Kobarid ter o železniški črti Gorica-Červinjan-Belvedere. Tozadevni predlog deželnega odbora, ki se je izročil železniškemu odseku, se glasi:

1. Nalaga se zopetno deželnemu odboru, da napravi pri visoki vladi vse potrebne korake v svrhu, da doseže dovoljenje za izvršitev prehodnih tehničnih poizvedeb za zgradbo železnih prog Sv. Lucija-Ildrija in Sv. Lucija-Kobarid.

2. V to svrhu se dajo na razpolago dež. odbora denarne sredstve uže dovoljene s sklepom dež. zbora dne 3. nov.

Predlog v zadevi podpore za gradnjo ceste Kambreško-Podravno, poročevalec posl. Klančič, se je odstopil peticijskemu odseku.

Vsprejet je bil potem računski sklep zaklada „Werdenberg“ za prve mesece leta 1905.

Nato je utemeljeval dr. Gregorič potom nujnosti predlog o ureditvi pravnih razmer učnega osebja na javnih ljudskih in meščanskih šolah in o pokritju potrebščin šolskih zalogov. — Predložil je zopet načrt zakona, kakor ga je bil predložil deželni odbor v lanskem zasedanju deželnega zbora, z nekaterimi dostavki, ki so bili sprejeti lanskega leta. Prosenil je člen II. lani sprejetega načrta v smislu svojega lanskega predloga, da se namreč v pokritje z novim zakonom provzročene večje potrebščine šolskih zalogov zviša prispevek deželnega zaloga, ki se plačuje okrajnim šolskim zalogom, od 250.000 K na 400.000 K, tako da okrajni šolski sveti ne bi bili siljeni višati naklad na izravne davke vsled povišanih učiteljskih plač, marveč bi jih mogli celo nekoliko znižati vsled večjih prispevkov deželnega zaloga.

Obenem je nasvetoval, naj se izvoli deputacija treh članov deželnega zbora, katerim naj se pridruži vodja deželne računarije, da se nemudoma poda do centralne vlade ter od te izposluje zagotovilo: 1. da goriški deželi se dovoli davščina 4 K od vsakega hektolitra na drobno prodanega piva, ter 2. da vlada ohrani še dalje pobiranje užitnine na vino, mošt in meso v svoji režiji, ali pa da izroči to pobiranje deželi pod ugodnimi pogoji.

Utemeljeval je nujnost s tem, da obstoji že šolski odsek, ki se bavi s šolskimi zadevami, da temu odseku je že izročil predlog o začasnem povišanju učiteljskih prejemkov, o katerem mu je poročati v 10 dneh, da vsa ta zadeva je nujna, ker se razpravlja že mnogo let in razburja dahove po deželi.

Nujnost je bila sprejeta zglasno in predlog je bil oddan šolskemu odseku, da ga pretrese in o njem poroča. Na ta način je prišlo vprašanje o pravnih raz-

merah učiteljstva zopet v deželni zbor in že razprave v šolskem odseku nam pokažejo, ali italijanska večina v deželni zboru v resnici misli pomagati učiteljstvu na način, ki je mogoč, ali pa izmisli zopet kako nemogočo pot, po kateri naj si goriško učiteljstvo izboljša svoje gmočno stanje. Našim poslancem priporočamo, naj skušajo pri tej priliki doseči popolni deželni šolski zalog, in le v slučaju, da ta zalog ali večji prispevek iz deželnega zaloga za sedaj ni mogoč, naj se zadovoljijo z mrvico, katero nudi navedeni predlog, ki ima to dobro, da je spravljen vso zadevo zopet v deželni zbor, kajti vse je kazalo, da nekateri gospodje so hoteli zaprečiti, da bi se o stvari v sedanjem štadiju zopet razpravljalo.

Deželni glavar je odstopil potem predsedstvo deželnega glavarja namestniku dr. Gregorčiču.

Sežansko in tržiško sodišče sta doposlali namreč dež. zboru vsaka svoj dopis in zahtevali v omenjenih dopisih, da dovoli dež. zbor, da bi smeli postopati omenjeni sodišči proti dež. glavarju, ker je ta razžalil g. Gorupa, ki ga po dr. Tami zaradi tega toži. Med dež. odborom in med g. Gorupom nastala je namreč v zadevi pobiranja obč. doklad na užitnino pravda. Nekateri občine na Krasu so namreč proti občinskim koristim izročile pobiranje obč. doklad. g. Gorupa, ki jih gotovo ne pobira brez lastne koristi, do čim jih pobirajo finančni organi, ki pobirajo sedaj državno užitnino, brezplačno. Dež. odbor pa je dotičnim občinam zakazal, da morajo omenjeno pobiranje g. Gorupa odpovedati in je izročiti finančnim organom. G. Gorup je smatral to za motenje posesti in je zaradi tega naperil tožbo proti dež. odboru. Pri obravnavah, ki so se vršile na zgoraj omenjenih sodiščih, pa se je zastopnik dež. odbora, dež. tajnik g. Peterin, prepričal, da pobira g. Gorup tudi take občinske doklade, katerih bi ne smel pobirati, ker nista v tako pobiranje privolila ne dež. odbor in tudi namestništvo ne. G. Peterin je označil tako pobiranje za kaznjivo in je rekel, naj se sodni spisi izročijo drž. pravdnistvu, ki naj spise pregleda in potem postopa po svoji previdnosti. G. Gorup je smatral to kot žaljenje in je najbrže po nasvetu svojega pravnega zastopnika dr. Tame tožil dež. glavarja dr. Pajerja, češ, kar je deželni tajnik storil in rekel, storil je in rekel v imenu dež. odbora, čigar predsednik je dr. Pajer. Njega torej tožimo. Oba spisa sta bila v dež. zboru prečitana in se je o njih tudi razpravljalo. Konec razprave je bil ta, da je prešel dež. zbor preko njih jednoglasno na dnevni red. Dr. Tama, ki se je tudi udeležil razprave in je govoril v prid g. Gorupa, je grajal postopanje dež. odbora, ki se loti žaliti celo take ljudi, kakor je g. Gorup, ki je toliko let služil deželi. (Vsi drugi ljudje pa so prepričani, da je g. Gorup služil le sebi in ne deželi. Op. ur.)

Nato je bila seja zaključena. Sinoči ob 5. uri je bila 6. seja.

Najprej so utemeljevali posl. dr. Verzegnassi, dr. Faidutti in dr. Treo svoje v prejšnji seji stavljene predloge in sicer prvi glede ureditve obrambnih del pri reki Idriji, drugi glede načrtov, ki naj bi služili kot vzorci pri zidanju hiš za kolone v Furlaniji, in tretji glede oskrbovanja Krasa z vodo. Potem so se oddali razni predlogi deželnega odbora dotičnim odsekom v proučevanje in poročanje, in rešenih je bilo več sklepnih računov in proračunov za razne zaloge. Na koncu seje so bile predčitate 4 interpelacije, dve od katerih je stavil poslanec Grča s tovariši, ostali dve pa dr. Treo s tovariši. Prva interpelacija, katero je čital posl. Grča, se je tikala prof. Nussbaumerja. O ti interpelaciji govorimo na drugem mestu. Druga interpelacija, katero je stavil poslanec Grča, se je pa tikala branu proti preplavljanju državne ceste po potoku „Globočniku“ med Ajševico in lijaškim mostom.

Dr. Treo interpelira zaradi nameščenja finančnega svetnika Laha na tukajšnjem davčnem oddelku okr. glavarstva. Lah namreč ni zmožen slovensčine in je sploh zagrizen Italijan. Dalje je vprašal dr. Treo dež. glavarja, ali je deželni stavbeni red že dogotovljen in kdaj ga misli predložiti v obravnavo deželnemu zboru. Deželni glavar je odgovoril, da je deželni stavbeni red že dogotovljen, da pa ni še popolnoma dogotovljen slov. tekst istega. Nato je bila seja zaključena, prihodnja seja bode jutri popoldne ob 5. uri.

Nemška predznost. — Nešteto krat so bili že slovenski listi prisiljeni povzdigniti svoj glas proti skrajni predznosti nemških profesorjev, ki so prišli k nam s trebihom za kruhom ter so odvezli izpred ust marsikateri dober kos kruha domačim ljudem, ki si po dovršenih študijah morajo iskati v tujini službe, mesto da bi ostali v domači deželi, kjer bi bili tudi iz pedagoškega stališča mnogo bolj na mestu, kakor nemški profesorji, ki ne poznajo nas in našega jezika, in nimajo sploh za našo mladino nobenega srca. Ali na tako izzivajoč način se ni upal še nobeden žaliti slovenskih domačinov, kakor je to storil dne 10. t. m. prof. tuk. gimnazije Nussbaumer.

G. dr. Rojic zdravi, kakor je vsem znano, že leta in leta dijake tuk. srednjih šol, naj si bodo pa ti Slovenci, Italijani ali Nemci, skoro izključno brezplačno. Ako zahtevajo za šolsko porabo zdravniška spričevala, izdaja g. dr. Rojic taka spričevala, in sicer slovenskim dijakom v slovenskem jeziku, italijanskim dijakom v italijanskem in nemškimi dijakom v nemškem jeziku.

Tako se je dogodilo tudi minole dni, da je obolevel neki slovenski dijak IV. gimnazijalnega razreda, kateremu je izdal g. dr. Rojic slovensko spričevalo. Ko je pa dijak to spričevalo izročil dne 10. t. m. prof. Nussbaumerju, ki je sedaj razrednik omenjenega razreda, je je ta na kosce raztrgal ter vrge v koš. Zaradi takega skrajno predznega in izzivajočega ter skrajno žaljivega postopanja tega nemškega zagrizenca so večeraj v deželnem zboru stavili poslanci Grča in tovrstni interpelacijo do voditelja naučnega ministerstva, ki končuje tako-le:

1. Ali je Vaši Vzvišenosti znano izzivajoče in žaljivo postopanje c. kr. profesorja na goriški višji gimnaziji, Nussbaumerja, nasproti slovenski narodnosti, ki je domača v deželi?

2. Kaj namerava Vaša Vzvišenost vkreniti, da se tako žaljenje in izzivanje od strani državnega uradnika v bodoče zapreči?

Na naslov c. kr. poštnih uradov na Gorškem. — Pod tem naslovom smo se zadnjič pritožili o nekaterih nedrednostih, ki se dogajajo na naših poštah glede dostavljanja našega lista naročnikom. Storili smo to vsled pogostih pritožb, katere dobivamo od svojih naročnikov. Omenili smo tudi pošto v Biljah. Poštni urad v Biljah pa nam je vsled tega poslal dopisnico, na kateri stoji pisano doslovno to-le:

„Gospoda: Prosim popravite vaš članek: Na Naslav c. k. Poštnih uradov na Gorškem N 2. — pod St 45. Zavolji izročitve Vasiga Lista. Usi Vasi naročniki se saperstavlja da Izhaja v Četertek in stem jomamo preprič: — Postni urad pei ga prime v Petek ob 7. Uri zjutraj ali ob 3 popoldne sdaj pa preglejte ali ji postni Urad kriv ali ste sami U Uradništvu. — Tako še slavno Uredništvu si hoče maščovati po nedolžnim iz Postnim Uradom. — kir to so strili dve nevosiljivi Osebi katere zmiraj pri vasim ogledu so. — za dans zadosti: Ako ne nasnanite vasi Naročnikom kdaj ga Izdajate bom pa som p di. Spostovavnja Ant Saung Postni urad Bilje.“

Mere in tehtnice. — Tuk. municij opazarja vse prizadete osebe na postavne določbe, vsled katerih so dolžni vsi obrtniki in trgovci dati vsako tretje leto preiskati svoje mere in tehtnice.

Vabilo k občnemu zboru „Ceiljanskega društva za goriško nadškofijo“, ki bo v četrtek dne 23. t. m. — A.) Muzikalna produkcija v goriški prvostolnici cerkvi ob 10. uri zjutraj: 1. Slovenska sv. maša: F. X. W. A. Missa in hon. S. Franc. Xaverii, 4 voces aeg. comitante organo (za četverglasni moški zbor in orglje); 2. Graduale: Dilexisti justitiam I. S. Stehle, za 4 enake moške glasove; 3. Ofertorij: Diffusa est, V. Engel, za 4 enake glasove. — B.) Zborovanje ob 11. uri v prostorih „Hilarijanske tiskarne“ v Nanski ulici s tem-le vspešdom: 1. Pozdrav predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blaginjskega; 4. Posamezni nasveti; 5. Volite novega odbora. — Za odbor: Dr. Fr. Sedej, predsednik.

Razglas. — Ker je javna dražba občinskega lova v Št. Andrežu z dne 8. novembra t. l. pretekla brez vspeha zaradi pomanjkanja udeležbe, razpisuje se s tem na podlagi § 16. zakona z dne 16. februarja 1896 dež. zak. št. 26, nova, javna, ustmena dražba, pri kateri

se odda lov lahko tudi po nižji ceni. — Dražba se prične pri tukajšnjem uradu dne 22. novembra 1905, ob 10. uri popoldne ter se pred pretekomi ene ure ne zaključni. Vzklicna cena znaša 600 kron. Natančnejši pogoji se lahko poizvedo pri podpisnem c. kr. uradu. — C. kr. okrajno glavarstvo Gorica, dne 8. novembra 1905.

Iz Saksida pri Dornbergu nam pišejo: V soboto dne 4. t. m. je umrl pri nas 23-letni mladenič Josip Rojec, za katerim žalujemo vsi vaščani. Pogreba, ki se je vršil dne 6. t. m., se je udeležilo, vkljub slabemu vremenu, prav mnogo ljudstva.

Pri ti priliki naj omenimo, da so naše poti v najslabšem stanju in da ni posebno v deževnem času skoro mogoče po njih hoditi. Skrajni čas je torej, da se te poti popravijo.

V Kamunah na Vipavskem priredi tamošnje „Slovensko kat. izobraževalno društvo“ v nedeljo dne 19. novembra veselico s sledečim vspešdom: 1. D. Jenko: „Naprej zastava slave“, udarja tamburaški zbor; 2. Hrabrostav Volarič: „Novinci“, poje moški zbor; 3. „Na sprohodu“, valček, udarja tamburaški zbor; 4. „Pred sodnikom“, šaljev prizor; 5. Vinko Vodopivec: „Na bregu Vipave“, udarja tamburaški zbor; 6. F. S. Vilhar: „Slovenac i Hrvat“, poje moški zbor; 7. Briža: „Oj Banovci“, udarja tamburaški zbor; 8. Deklamacija; 9. „Zamujeni vlak“, šaloigra v dveh dejanjih. Začetek ob 3. in pol uri popoldne v prostorih g. Furlana pri Re b k u. Ker je prostor pokrit, vršila se boje veselica ob vsakem vremenu. Vstopnina 40 vin, s sedežem I K, sedež II. vrste 60 vin.

V Ročnju priredi „Marijina družba“ v nedeljo 26. novembra veselico v prostorih g. Martina Gerbca. Vspešdom: 1. pevska točka; 2. deklamacija, 3. igrokaz „Dve materi“. Začetek ob 2. in pol uri popoldne.

Dogodbica slovenskega dekleta ob prihodu v Trst. — Bilo je letos, nedavno — neka Kranjica je pisala svoji sestri, da jo pride obiskat v Trst, kjer je ta služila. V pismu je povedala tudi, s katerim vlakom pride. Ob tej uri je čakala služkinja na postaji na svojo sestro iz Ljubljane. Zastonj, sestri le ni bilo. Mesto po peti uri je prišla z vlakom okolo desete zvečer. Ko je izstopila na južnem kolodvoru, se je plašno ozirala okolo po sestri. Sestre ni bilo več, ker ni vedela, da pride njena sestra s tem vlakom. Zadrego slovenskega dekleta je precej opazil nek Tržačan, ki se je z istim vlakom pripeljal od zunaj in kateri je videl lepo slovensko mladenko že v kupeju. — Takoj se ji je ponudil, da ji poskrbi vse in da ji pokaže pot — do njene sestri. Slovenka se je v začetku obotavljala, ker se ji je zdel strasten pogled tega moža zelo sumljiv. Toda ob tej uri, kam naj gre v svetovnem mestu, kakoršni je Trst? Naposled se je vdala, ker ji je nadeležnež iztrgal iz rok njeno culico in šla za njim v neko bitajo krčmo, da se — tam odpoeči (?) in okrepeča (?), predno gre k — svoji sestri. V krčmi je hotel pohotnež dekle upijati, toda Slovenka je že bila tako pametna, da se ni dala. Na enkrat je vstal od mize ta nepridiprav in je rekel, naj ga malce počaka, da se bo kmalu vrnil, da gre malo pozvedovat po njeni sestri (?). Šel je. Slovenka ni hotela biti sama v krčmi in je šla ven pred krčmo, kjer je čakala na svojega „rešilca“ (!). „Varhinje deklet“ Sv. Vincenca, ki so že od začetka vse zasledovale in opazovale, ne da bi se jim bilo posrečilo, dobiti dekleta na svojo stran, — ker se je oni mož delal, kakor da jo pozna in ima do nje pravico, — so pristopile sedaj k dekletu in natanko popraševale po tem človeku. Zraven je prišel tudi neki finančni stražnik. In kmalu so se vsi prepričali, da je bila mladenka v veliki nevarnosti. — Ni trajalo dolgo, ko se je vračal prejšnji pohotnež k „svojemu“ dekletu. Seboj je imel „pomagača“, z namenom, da bi čvrsto Slovenko po sili odpeljal — kam k sestri — ne temveč — v zloglasni breg. Ko so „varhinje“ spoznale, s kom imajo opraviti, sta stanova pomagalca pobegnili. Neko dekle, ki je iskalo službe, je dobilo kar naslov zloglasne hiše.

„Varhinje deklet“ so spravile obe te dve dekleti, kakor mnogo drugih, v poštene službe, krščanske družine, in zavode. Neka „varhinja“ je od meseca

*) Imajo pripete na prsih belo-rumene trakove. Pisarna v Trstu, Via Giacinto Gallina N. 6 I. p., odprta v torek in petek od 5—6 popoldan.

marca letos do sedaj rešila že 112 deklet. „Vincencova družba“ je s tem odborom za varstvo deklet že mnogo storila. Ta odbor se je ustanovil po vplivu tržaškega škofa dr. Nagla, ki je zelo trudi za vsako krščansko podjetje posebno za varstvo deklet, za rešenje mladine, za mornarje (Mornarski dom), z veseljem je odobril tudi pravila „slovenskega Marijinega Doma“ in dodal k temu svoj nadpastirski blagoslov.

P. N. slovenske gospe in gospodične v Trstu, udeležite se pridno posebno na delu za varstvo svojih rojakinj, ki so v taki nevarnosti, ko prihajajo v Trst.

Ulom. — V četrtek zvečer je zapazil g. Maraž, stanujoč v ulici Scala, ko je prišel domov, da se nahajajo na njegovem stanovanju tatje. Klicati je začel na pomoč, ali tatje so odprli okna, nahajajoča se v ozadju stanovanja, kjer se je nahajal neki kurnik in so splezali po kurniku na tla ter odnesli pote. Gosp. Maražu je pri ti priliki zmanjkala srebrna tobačnica in par spominskih kolanj. Na njegovo ovadbo so bili prijeti trije mladeniči, o katerih sumi policija, da so izvršili tatvino. G. Maraž je naznanil tudi policiji, da mu je zmanjkalo v dobi od 22. do 30. oktobra 300 kron denara.

Nove orgle na Gorjah. — Tvrška „Brata Zupan“ v Kamni gorici je izdelala nove pnevmatične orgle za Gorje nad Bledom. Na željo veleč. g. svetnika in župnika J. Azmana je g. prof. in stolni kapelnik Anton Förster napisal o novih orglah sledečo kritiko: Vsaki cerkvi bi čestital k takim solidnim orglam, kakor jih je dobila lepa cerkev v Gorjah. To novo, 99. delo Zupanovo prikazuje poleg zadosti znanih vrlin zopet nekaj novega, saj umetnost orglarska vedno napreduje. Posebna nova naprava je vpeljana pri „relais“, kateri precizno oddajajo sapo dobro šivanim membranam. Tudi registri imajo nekaj novega. Z najmanjšim dotikom prsta se odpirajo in zapirajo. Vseh piščal v orglah je 792, manuala imata 54, pedal 27 tipek. Intonacija je precizna, čista, značaj registrov prav začet, posebno nežni so „Eolina“, „Gamba“, „Dolce“ in „Flavte“. Principala obeh manualov se ugodno razlikujeta, polne orgle se glase mogočno, a prijetno. Vešč organist more narediti raznovrstne kombinacije z zbiralniki. Orgle so izvrstne, kakor one v Poljanah. Cena 5000 kron. Domača tvrška „Brata Zupan“ smelo tekmuje s tujimi tvrdkami.

Pomembne besede. — Pri zapričenju vojaških novincev v Potsdamu je imel nemški cesar Vilhelm v navzočnosti španskega kralja sledeči govor:

Pred seboj vidite altar in na njem sv. križ, znamenje vseh kristjanov. Kot vojaki ste danes prisegli zvestobo in jaz želim in upam, da se bodete te prisage vedno spominjali. V tem trenutku spominjam se važnega dogodka. Ko je avstrijski cesar Leopold prepustil slavnemu princu Evgenu poveljstvo čez celo vojsko in mu izročil maršalno palico, prijel je princ Evgen za sv. razpelo, in je dvignil kvišku s sledečimi besedami: „Ta je vaš vrhovni poveljnik“. Tako prepričanje želim tudi od vas. Jaz hočem pobožne vojake v svoji vojski, ne pa zaničevalcev.

Iznajditelj torpedov umrl. — V torek je umrl v Bekettu na Angleškem

(Dalje na 4. strani.)

Ponos vsake gospodnje je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se pravi kavana pijača.

Zahtevajte le izvrsne saveže s imenom „KATHREINER“.

iznajditelj torpedov, Robert Whitehead v 82. letu svoje dobe. Tovarna za izdelovanje torpedov, ki se nahaja na Reki, je bila v znak žalosti takoj zaprta za nekaj dni. Truplo pokojnika prepeljejo na pokopališče na Reki, ter je tam položijo v posebno grobnico.

Svinjska kuga. — Vladna „Wiener Zeitung“ je objavila zakon v obrambo proti svinjski kugi in dotično izvršilno naredbo. Novi zakon se razločuje od prejšnjega bistveno v tem, da bodo uradno le tedaj uničevali bolne in sumljive prašiče, ako je upanje, da se s tem zaduši kuga. Dalje bodo vlada v gotovih slučajih dovoljevala uživati meso obolelih prašičev. Naredba določa kako se sme prodajati in pripravljati tako meso.

Veliko kepo zlata so našli v rudokopu zlata v Bradiju na Ogerskem. Kepa tehta 37 1/2 kilg. Kepo so našli na ta način, da se je vsled povodnji udrla velika plast zemlje, v kateri je bila omenjena kepa.

Vsled amnestije na Ruskem se je vrnilo iz Švice v Rusijo več sto ljudij, večinoma dijakov.

Trinajst tisoč samomorov. — Ravnokar je izšlo uradno poročilo o vzrokih smrti v letih 1901 do 1903. V tem poročilu je med drugim tudi razkaz samomorov v naši državni polovici v imenovani dobi. Žalostna statistika izkazuje za leto 1901 4291, za leto 1902 4422 in za leto 1903 4661, skupaj torej 13.374 samomorov! Obesilo se jih je 6659, ustrelilo 2728, utopilo 1512, zabodlo 812, v prepad skočilo 163, se dalo povoziti 227, zastropilo 1417. Ostali samomorilci so se ali sežgali ali so pa na kak drug način končali svoje življenje.

Za kratek čas.

Menih in dvorni svetovalec. Pruski kralj Friderik II. videl je nekoč v Šleziji meniha, ki je jezdil po cesti. „Poglejte patra“, je opomnil kralj in se k dvornemu svetovalcu Iciliju obrniš, rekel: „Icili! pojdi in skušaj patra oaromatiti.“ Ko je prišel k jahajočemu menihu, je rekel: „Velečastni, jezditte na krasnem konju; toda zdi se, da prav slabo posnemate svojega Gospoda in učenika. Kaj ne veste, da se je on zadovoljil z oslom?“ „Prav imate, toda kaj mi je storiti? Odkar je kralj vse osle naredil za dvorne svetovalce, ni mogoče nobenega več dobiti“. Kateremu se je potem kralj smejal, ni bil menih, ki se je znal izrezati, marveč Icilij, dvorni svetovalec — brez sveta.

To si pošteno zaslužil. Ko je švedski kralj Karol XV. bival na gradu Bekaskog, je povabil k dvornemu obedu kmeta Svena Nilsona iz Esterlefa, najzgovornejšega državnega poslanca kmečkega stanu, ker ga je hotel tako pridobiti za glasovanje za pomnoženje topenštva in utrjenje nekega mesta.

Topniški častnik, velik ljubljenec kraljev, je bil tudi navzoč ter hotel s kmetom norce briti. Vprašal ga je tedaj, če je resnica, da je bil vaški čevljar. „Gotova resnica je“, odgovoril je Sven Nilson; toda vi, gospod grof, gotovo niste bili čevljar?“

„Ne! Toda kaj mislite s tem, Nilson“ vpraša častnik.

„Ker bi potem še dandanašnji bili čevljar, gospod grof“ je odgovoril Sven Nilson.

Grof se je ugriznil v ustnice. „To si pošteno zaslužil! pripomnil je kralj in se smejal, da je odmevalo po dvorani.

Rojaki!
Kupujte narodni kolek
„Solskega Doma“.

Priden in pošten
mladenič

lepega zadržanja z dobrimi spričevali išče službe kot sluga pri kaki trgovini ali v kakem zavodu. — Več pove upravnistvo „Primorskega Lista“.

Loterijske številke.

11. novembra.

T st 42 58 59 44 28
Lice 75 45 65 66 2

Anton Kuštrin,

t govec v Gorici

Gospoška ulica št. 25

priloga častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korin, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od onega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

I. Primožič

slovenski optikar, Gorica
ulica Vetturini 3,

priloga preč. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo

optičnih izdelkov

in sleer vsake vrste očal, barometre, toplomerje, zdravniške toplomerje, daljnogledne vage za vino, žganje itd.

Sprejema naročila in poprave in pošilja na dom.

Najzanesljiveje izvrševanje

pleskarstva

(slikarstva)

kakor izvrševanje napisov, slikanje sob in sploh vseh v to stroko spadajočih del izvršuje

Jos. Makovec

v Gorici, ulica Morelli št. 9

Specijalist v imitaciji na lesovju.

Delavnica cerkvenih posod
in cerkvenega orodja

Fr. Leban,

Gorica,

Magistratna ulica šteV. 8.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

Blago se razpošilja franco.

And. Fajt,

pek. izvedenec Gorica
tekališče Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša), in podružnica št. 20.

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, kakor za nove maše in godove, kolače za birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po zmerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Koru v Gorici odlikovan z častno diplomo najvišjega priznanja Jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. n v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetlajo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva tudi najfinejšega, za nove maše in godove kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubneje.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edne žel. kapljice z znakom sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da agine v kratkem času omoči in švotna lémost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Vik. Toffoli

Velika zaloga oljkega olja iz najugodnejših krajev.

v Gorici
v Teatro 20

Jedilno . . . kr. 32
„ fino . . . „ 36
„ fineje . . . „ 40
„ boljše . . . „ 44
dalmatinsko . . . „ 48
istrijsansko . . . „ 56

Corfú kr. 56
Bari „ 60
Lucca „ 70
Nizza „ 80
Najfineje . . . gl. 1

v Gorici
v Seminario 10

Priporočam čč. duhovščini in cerkvenim oskrbnistvom.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

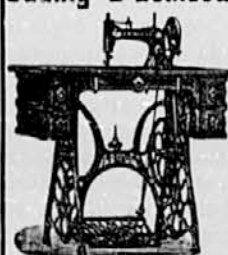
Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Saunig & Dekleva

ulica Municipio št. 1.
Gorica.

Velika tovarniška zaloga šivalnih strojev kakor za šivilje, krojače, čevljarje, in tudi za umetno vezanje (rekamiranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška dvo-kolesa „Helical Premier“ in slamo-rezni stroji, samokresi in razne puške. Lastna meh. popravilnica. Glavno zastopstvo za Primorsko: Centrifug „Westfalia“.

Jak. Suligoj

urari c. hr. drž. železnice
Gospoška ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raznovrstnih žepnih in stenskih nihalnih ur na zvon z donečim glasom za gostilne, kavarne, dvorane itd. po jako nizkih cenah. Vsako popravo izvrši hitro, dobro in po ceni. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenike razpošilja brezplačno. Nadalje priporoča šivalne stroje najboljše vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.